

موج الهام

شرق؛ رئیس‌جمهور آذربایجان در اظهاراتی مدعی دخالت ایران در ماجرای حمله به سفارت باکو در تهران شد. به گزارش شبکه بلومبرگ، الهام علی‌اف، رئیس‌جمهور آذربایجان در حاشیه‌کنفرانس امنیتی مونیخ در جمع خبرنگاران ادعایی را درباره حمله به سفارت جمهوری آذربایجان در ایران مطرح کرد و گفت تشکیلات ایران پشت این ماجرا قرار داشته‌است.علی‌اف ادعا کرد که عدم دخالت سریع پلیس در ماجرا و این حقیقت که تلویزیون ایران به‌سرعت پس از بازداشت فرد ضارب با او مصاحبه کرده است، نشان می‌دهد که او از سوی تهران فرستاده شده بود.

رئیس‌جمهور آذربایجان در ادامه ادعاهای عجیب خود خواستار محاکمه کسانی شد که به گفته او ضارب را برای انجام این حمله تروریستی به سفارت جمهوری آذربایجان در تهران فرستاده بودند. باکو پس از وقوع این حمله که با انگیزه‌های شخصی انجام گرفته بود، فعالیت سفارت خود در تهران را به حالت تعلیق درآورد و کارکنان و اعضای خانواده‌هایشان را از ایران خارج کرد. رئیس‌جمهور آذربایجان همچنین به خبرنگاران گفت که عادی‌سازی روابط با تهران به تحقیقات شفاف‌ی بستگی دارد که مسئولان

حادثه را مورد بازخواست قرار می‌دهد.با گذشت ۲۴ روز از حمله مسلحانه به سفارت جمهوری آذربایجان در تهران گمکان موج‌سواری‌ها و فضاسازی‌های ضد ایرانی الهام علی‌اف ادامه دارد. ازاین‌رو آنچه بسیار جدی است و باید مورد ارزیابی قرار گیرد، به اهداف باکو در تداوم و تشدید این فضای روانی مخرب علیه تهران بازمی‌گردد. در این راستا سؤال مهم‌تری که به ذهن متبادر می‌شود، این است که آیا الهام علی‌اف قید روابط با تهران را زده است؟ چراکه رئیس‌جمهوری آذربایجان در حاشیه‌کنفرانس امنیتی مونیخ عادی‌سازی روابط با تهران را به انجام تحقیقات شفاف‌ی منوط کرده است که در

سایه آن همه مسئولان حمله به سفارت این کشور در تهران محاکمه شوند.

«شرق» در گزارش ۱۹ بهمن به بررسی چرایی تداوم و اهداف همه‌های علی‌اف علیه تهران پرداخته بود. در این راستا امیرعلیپور در گفت‌وگویی به سه موضوع کلیدی اشاره دارد که در واقع موتور محرکه حملات جمهوری آذربایجان علیه ایران بعد از حادثه حمله به سفارت بوده است: نخستین هدف تلاش برای ایجاد فضایی است که باکو بتواند دالان موهوم زنگه‌رور را به جمهوری اسلامی ایران و جمهوری ارمنستان

تحمیل کند. دومین هدف به باور این کارشناس ناظر به شکل‌گیری بستر برای توجیه مناسبات سیاسی، امنیتی، دیپلماتیک، نظامی و دفاعی باکو – تل‌آویو به‌ویژه در منطقه قره‌باغ است. اما سومین هدف از منظر این تحلیلگر به بافتن توطیه‌ی از سوی باکو برای مقابله با جریان‌ی مانند حسینبوی در جمهوری آذربایجان بازمی‌گردد.

در سایه آنچه مطرح شد، جمهوری آذربایجان اگرچه طی بیش از دو سالی که از جنگ ۴۴روزه پاییز سال ۲۰۲۰ قره‌باغ می‌گذرد، روابط شکننده‌ای را با ایران در پیش گرفته اما اکنون باکو بیش از همه به تبعات مختلف گرונه درگیرسی و تنش با ایران واقف است، به همین دلیل علیپور این گزاره را پیش می‌کشد که پس از جوسازی‌های اخیر غرب علیه ایران، شاید باکو این ارزیابی غلط را پیدا کرده است که با برخی همه‌های دیپلماتیک و رسانه‌ای بتواند امتیازات خود را از ایران کسب کند. درحالی‌که به باور این تحلیلگر، جمهوری اسلامی ایران در هر شرایطی و در هر جایگاهی از آن میزان قدرت و نفوذ منطقه‌ای در برابر همسایگان خود برخوردار است که کسی جرئت و اجازه تنش با تهران را نداشته باشد. به همین دلیل است که علیپور تأکید دارد که هیچ‌گاه علی‌اف از

جبار کوچکی نژاد، نماینده ۴ دوره مجلس در گفت‌وگو با «شرق»، مطرح کرد

ناتوانی در استیضاح، بزرگ‌ترین ضعف مجلس یازدهم

مردم انتظار دارند مجلس رئیس‌جمهور را مجبور به پاسخ‌گویی کند

معصومه معظلی؛ برخی نابسامانی‌ها و مشکلات اقتصادی و تحریم‌های همه‌جانبه، موضوع جدیدی نیست که دولت رئیسی بگوید در مقابل آنها غافلگیر شده است. هم مجلس یازدهم و هم دولت سیزدهم با آگاهی کامل از شرایط اقتصادی کشور قبول مسئولیت کردند و با شعار‌های توجیه به معیشت مردم و رفع موانع اقتصادی، یا به عرصه گذاشتند، اما با وجود یکدستی همه ارکان حکومت، تاکنون نتوانسته‌اند اقدام چشمگیری برای رفع مشکلات مردم انجام دهند. حتی تغییر رئیس بانک مرکزی هم باعث نشد جلوی افزایش افسارگسیخته قیمت ارز و طلا گرفته شود و قیمت همه کالا‌های اساسی که مایحتاج ضروری مردم است، افزایش چشمگیری پیدا کردند. موضوعی که رفته‌رفته سرفره‌های مردم را کوچک و کوچک‌تر کرد؛ اما مجلس و دولت همسو به جای تلاش برای رفع مشکلات، با رمز «بانان وضع موجود» به فرافکنی روی آوردند و با گذشت حدود دو سال از عمر دولت سیزدهم، همچنان دولت روحانی را مقصر شرایط فعلی می‌دانند. البته رئیس‌ی در دیدار مسئولان با رهبری به ایشان و مردم وعده داد: «وضع تورمی فعلی را بی‌تردید کنترل خواهیم کرد»، اما نگفت چگونه می‌خواهد در این اوضاع و احوال با این تیم اقتصادی که عملکردش مورد انتقاد جدی مجلس و مردم است، چنین ادعایی را عملیاتی کند. از طرفی هم در وضعیت فعلی نه از نظارت دولت بر بازار خبری است و نه از ابزار نظارتی مجلس بر عملکرد دولت! هرچند هرازگاهی به دلیل فشار افکار عمومی، تعدادی از نمایندگان طرح استیضاح وزیری را کلید می‌زنند، اما چیزی نگذشته با لابی دولت، اهالی بهارستان امضای خود را یکی پس از دیگری پس می‌گیرند و استیضاح از حد نصاب می‌افتد. اگرچه کمتر روزی است که در راهروی ساختمان هرمی شکل مجلس، خبری از جمع‌کردن امضا برای استیضاح فلان وزیر به گوش نرسد، اما همان چیزی که جبار کوچکی نژاد، نماینده چهار دوره مردم رشت در مجلس آن را «ضعف مجلس یازدهم» می‌داند، باعث می‌شود استیضاح‌ها کلیدنخورده منتفی شوند. مسئله‌ای که اگرچه مورد انتقاد خود نمایندگان است، اما نزد افکار عمومی امری غیر قابل توجیه و تصور است. جبار کوچکی نژاد که در مجلس یازدهم به عضویت کمیسیون برنامه و بودجه درآمده است، در گفت‌وگو با «شرق» دلایل ضعف نظارت مجلس بر دولت را توضیح داد. او به نتیجه نرسیدن استیضاح‌ها در این مجلس را به دلیل همسویی بیش از حد برخی نمایندگان با دولت دانست، اما تأکید کرد همراه با برخی همکارانش که به این «ضعف» واقف هستند، به دنبال تشدید اهرم نظارتی مجلس‌اند.

کند تا نگرانی مردم دراین‌باره رفع شود.
♦ همان‌طورکه گفتید مجلس از باب نظارت بر عملکرد دولت ضعیف عمل کرده است. البته گاهی پیش می‌آید که استیضاح وزیری مطرح می‌شود و امضاهایی برای آن جمع می‌شود، اما طولی نمی‌کشد که نمایندگان امضای خود را پس می‌گیرند و استیضاح منتفی می‌شود. دلیل این امر چیست؟
این بزرگ‌ترین ضعف مجلس یازدهم است. شاید تحقیق و تفحص زیاد انجام شده باشد، اما اینکه نمایندگان بخواهند استیضاح وزیری را که برای آن امضا جمع کرده‌اند به سرانجام برسانند، در این بخش مجلس یازدهم به‌شدت ضعف دارد. به عبارتی این قدرت را ندارد که در برابر یک وزیر ضعیف از اهرم و ابزار نظارتی خود مثل استیضاح استفاده کند. به همین دلیل هنوز استیضاح به جریان نیفتاده، امضاهای خود را پس می‌گیرند.
♦ پیشنهادتان چیست؟ در برابر این امر که خودتان آن را ضعف مجلس می‌دانید چه باید کرد؟
مجلس باید موضوع را جدی‌تر بگیرد. اگر نماینده سؤال‌کننده در کمیسیون مربوطه از توضیحات وزیر قانع نشد و سؤال به صحن مجلس آمد، باید جدی گرفته شود. حتی اگر نیاز است قبل از اینکه موضوع به صحن بیاید، باید جلساتی غیرعلنی تشکیل شود و موضوع آنجا بررسی شود تا بتوانند شرایط را تا حدی کنترل کنند. اما اگر شرایط همین‌طور رها شود، دولت همین روش ضعیف خود در کنترل بازار را ادامه می‌دهد و از قانون مجلس هم تمکین نمی‌کند.

♦ دلیل اینکه مجلس در این‌باره نظارت خود را جدی نمی‌گیرد، چیست؟
شاید دلیل این امر وابستگی شدید این مجلس با دولت

♦ با توجه به نزدیک شدن به پایان سال، انتظار و توقع مردم کنترل و نظارت دولت بر بازار است، اما هر روز شاهد افزایش مسداوم نرخ کالاها و عدم نظارت بر بازار هستیم؛ یعنی نه‌تنها دولت بر بازار کنترل کاملی ندارد، بلکه مجلس هم در بُعد نظارتی ضعیف عمل کرده است؛ چرا هیچ نظارتی صورت نمی‌گیرد؟

به توجیه به نزدیک‌شدن به پایان سال، هرساله به صورت عادی دولت برای کنترل و جلوگیری از افزایش قیمت‌ها ورود می‌کند، اما امسال با وجود شرایط خاص اقتصادی و تحریمی و افزایش شدید نرخ ارز و افزایش قیمت کالا‌های متاثر از نرخ ارز، دولت هم همه چیز را رها کرده و کنترلی ندارد. درحالی‌که باید قانون مجلس را که در بوده‌و ۱۴۰۱ به صراحت در آن آمده است، اجرا کند و کالا‌های اساسی مردم را از نرخ مصوب شهریور ۱۴۰۰ در اختیار مردم قرار دهد. اما با وجود اینکه منابع بودجه‌ای این قانون وجود دارد، دولت آن را همچنان فقط برای سه استان به صورت آزمایشی اجرا می‌کند. درباره یارانه‌ها هم دولت باید طبق قانون عمل کند و کالایرگ الکترونیگ را اجرایی کند؛ چراکه سفره مردم با حذف ارز چهارهزارو ۲۰۰ تومانی به‌شدت تحت تأثیر قرار گرفته و دولت باید کالای اساسی را برای مردم به قیمت شهریور ۱۴۰۰ تأمین کند.

بحث بعدی هم ورود وزیر کشاورزی به بازار شب عبید و اقلامسی مثل میوه و تره‌بار است. هرساله این کنترل انجام می‌شد، اما امسال وزیر کشاورزی به کلی بازار شب عبید را رها کرده و کنترل قیمتی وجود ندارد. بنابراین مجلس موظف است به این مسائل ورود کرده و دولت را ملزم به نظارت جدی به بازار کند و تا جایی که می‌تواند از ابزار‌های قانونی خود استفاده

درحالی‌که ایران دچار مهاجرت توده‌وار است، دولت مدت‌هاست وعده تسهیل بازگشت خارج‌نشینان را می‌دهد

بازگشت ایرانیان؛ از رویای اصولگرایان تا واقعیت

وزیر کشور گفته است: «برخی از ایرانیان خارج کشور تصور می‌کنند که نمی‌توانند به کشور سفر کنند، اما این امکان وجود دارد». وعده تسهیل بازگشت ایرانیان خارج‌نشین به کشور در دولت اصولگرای سیزدهم بارها مطرح شده است؛ آن‌هم در شرایطی که از آغاز به کار این دولت با موجی از مهاجرت ایرانیان مواجه هستیم. احمد وحیدی در گفت‌وگویی، با اشاره به تمهیدات دولت برای ایرانیان خارج از کشور که رئیس‌جمهور به آنها اشاره کرده بود، گفت: بازگشت ایرانیان خارج از کشور همواره جزء برنامه‌ها بوده تا تسهیلات خوبی برای آنها ایجاد شود که تاکنون هم اقدامات خوبی در این زمینه انجام شده است. وزیر کشور اضافه کرد: صدور کارت ملی برای ایرانیان خارج از کشور بدون نیاز به حضور در ایران و تسهیل سفر آنها به ایران با توجه به اینکه ممکن است با تلقیات اشتباه تصور کنند که نمی‌توانند به کشور سفر کنند نیز انجام شده است. وی ادامه داد: مشکلی برای بازگشت افراد به کشور وجود ندارد؛ زیرا باید با سرزمین مادری خود ارتباط داشته باشند. وزیر کشور اظهار کرد: غالباً حدود ۹۵ درصد از آنها علاقه‌مند به حفظ ارتباط و تردد هستند. همچنین آمادگی دارند در کشور سرمایه‌گذاری کنند که ما باید از این ظرفیت‌به‌خوبی استفاده کرده و در صورت وجود موانع برای سرمایه‌گذاری، آنها را برطرف کنیم. وحیدی خاطرنشان کرد: موضوعات اشاره‌شده در دستور کار شورای عالی ایرانیان است و رئیس‌جمهور نیز بر آنها تأکید دار.

تلاش برای بازگشت ایرانیان خارج‌نشین و جذب سرمایه‌گذاری

کند تا نگرانی مردم دراین‌باره رفع شود.

♦ همان‌طورکه گفتید مجلس از باب نظارت بر عملکرد دولت ضعیف عمل کرده است. البته گاهی پیش می‌آید که استیضاح وزیری مطرح می‌شود و امضاهایی برای آن جمع می‌شود، اما طولی نمی‌کشد که نمایندگان امضای خود را پس می‌گیرند و استیضاح منتفی می‌شود. دلیل این امر چیست؟

این بزرگ‌ترین ضعف مجلس یازدهم است. شاید تحقیق و تفحص زیاد انجام شده باشد، اما اینکه نمایندگان بخواهند استیضاح وزیری را که برای آن امضا جمع کرده‌اند به سرانجام برسانند، در این بخش مجلس یازدهم به‌شدت ضعف دارد. به عبارتی این قدرت را ندارد که در برابر یک وزیر ضعیف از اهرم و ابزار نظارتی خود مثل استیضاح استفاده کند. به همین دلیل هنوز استیضاح به جریان نیفتاده، امضاهای خود را پس می‌گیرند.
♦ پیشنهادتان چیست؟ در برابر این امر که خودتان آن را ضعف مجلس می‌دانید چه باید کرد؟

مجلس باید موضوع را جدی‌تر بگیرد. اگر نماینده سؤال‌کننده در کمیسیون مربوطه از توضیحات وزیر قانع نشد و سؤال به صحن مجلس آمد، باید جدی گرفته شود. حتی اگر نیاز است قبل از اینکه موضوع به صحن بیاید، باید جلساتی غیرعلنی تشکیل شود و موضوع آنجا بررسی شود تا بتوانند شرایط را تا حدی کنترل کنند. اما اگر شرایط همین‌طور رها شود، دولت همین روش ضعیف خود در کنترل بازار را ادامه می‌دهد و از قانون مجلس هم تمکین نمی‌کند.

♦ دلیل اینکه مجلس در این‌باره نظارت خود را جدی نمی‌گیرد، چیست؟

شاید دلیل این امر وابستگی شدید این مجلس با دولت

فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در تقویت ارتباط با هم‌وطنان مقیم خارج از کشور گفت؛ می‌بایست با ایجاد هم‌افزایی میان دستگه‌های مختلف، ظرفیتی برای افزایش کارآمدی رایزنان فرهنگی کشور در این زمینه ایجاد کرد که در نتیجه رایزنان با تنوع در مأموریت‌های خود در برپایی برنامه‌های مختلف فرهنگی و هنری از ظرفیت ایرانیان خارج از کشور بهره‌مند شوند.

رئیس‌جمهور هم در سخنرانی ۲۲ بهمن از تسهیلات بی‌سابقه برای بازگشت ایرانیان خبر داد که با استقبال اصولگرایان هم مواجه شده است. اما مسئله فاصله بین وعده و اجراء است و اینکه در شرایط نابسامان اقتصادی این روزها، ایرانیان به‌خصوص بخش دارای توان سرمایه‌گذاری، با چه دورنمایی برای بازگشت به کشور ترغیب شوند یک مسئله مهم و تقریباً بدون راه‌حل است.

در این رابطه هم چندی پیش احمد کریمی‌اصفهانی، یک فعال سیاسی اصولگرا، با اشاره به رویکرد دولت برای تداوم سیاست عفو رهبر معظم انقلاب گفته است: رئیس‌جمهور در حاشیه‌ی غفرومیایی ۲۲ بهمن امسال از بخشش متهمان و محکومان اغتشاشات اخیر یا را فراتر گذاشت و از تسهیلات بی‌سابقه برای بازگشت ایرانیان خارج از کشور و رفع محدودیت حتی برای ایرانیان مرتکب اقدامات خلاف قانون در مقطعی خبر داد، به نظر می‌رسد که با این اقدام امکان بازگشت این افراد نیز به دامن ملت فراهم است. وی تصریح کرد: در صورتی‌که این افراد به دنبال توطئه و مشکل نباشند، جایی برای بیکانه نخواهد بود؛ بنابراین امیدواریم این سیاست ادامه پیدا کند و ایرانیان خارج از کشور نیز از این فرصت استفاده کنند و اصل را بر آن بگذارند که در وطن خود باشند و به آن خدمت کنند.

علی رضایی، نماینده مردم نکاور در مجلس نیز در این رابطه گفته است: رونمایی از این‌س طرح فرصت خوبی برای بازگشت ایرانیان خارج از کشور است تا افرادی که دل در گرو این آب و خاک

مرز لفاظی و تهدید کلامی عبور نکرده است. هر چه هست باید به این نکته توجه داشت که حسن همجواری میان کشورهای همسایه در منطقه‌ای نظیر قفقاز می‌تواند آینده روشنی به لحاظ اقتصادی برای همه این کشورها به ارمغان آورد. موج الهام علی‌اف قطعاً بیش از هر چیز تهدیدی برای این آینده روشن خواهد بود که آن را باید تحت تأثیر اسرائیل و کشورهای از این دست دانست که فعالیت گسترده‌ای را در تقابل با ایران و بسط فعالیت‌های ضدایرانی آغاز کرده‌اند. با این همه ایران همچنان به حسن همجواری وفادار است و وفادار نیز خواهد بود. البته این معنایش سکوت در برابر این نیست که هر کشوری به خود اجازه دهد تا همه‌هایی را علیه ایران نمایندگی کند. امید که آذربایجان نیز به مقتضیات حسن همجواری تن دهد، در غیر این صورت به دلیل چنین اوهامی باید منطقه قفقاز تنش‌های بیشتری را همواره تجربه کند. صحبت‌های اخیر علی‌اف و موج او برای ما بیش از آنکه واژه‌هایی از سوی آذربایجان باشد، کلامی است که به نظر می‌رسد دیگرانی دیگر برای موج الهام کوک کرده‌اند. به امید فردایی بهتر برای ایران و آذربایجان در کنار یکدیگر.

انجام دهیم تا بعد نظارتی را شدت ببخسیم.

♦ منظورتان از «ما» که می‌گویید، دقیقاً چه کسانی است؟

نمایندگان زیادی هستند که دنبال این موضوع هستند؛ هم از نمایندگان باسابقه و هم نمایندگان دور جدید که احساس می‌کنند مجلس در بعد نظارتی ضعف جدی دارد و باید این ضعف را جبران کند.

♦ پس مجلس به این جمع‌بندی قطعی و باور رسیده که در بعد نظارتی ضعف دارد و این ضعف نیازمند ترمیم است؟

بله همین‌طور است. این ضعف را قبول داریم و باید آن

را رفع کنیم.

♦ جدای از بازار شب عبید، در این مدت قیمت کالاها روند افزایشی داشته و دولت صرفاً به گفتاردرمانی روی آورده است و وعده‌کنترل قیمت‌ها و تورم را می‌دهد، اما به این وعده‌ها عمل نمی‌کند. این یک ضعف است؛ به اعتقاد شما چه باید کرد؟
نابید فراموش کنیم که تشدید تحریم‌های اقتصادی هم تا حدی در این نابسامانی اقتصادی اثرگذار بوده است. فشارهای بیرون‌مرزی هم بر دولت بیش از گذشته شده و دولت را دچار مشکل کرده است. البته ضعف بخشی از کابینه یازدهم وقتی در کنار عوامل دیگر قرار می‌گیرد، این ضعف دولت را دوچندان آشکار می‌کند.

♦ همان‌طورکه گفتید مجلس همسو یا همراه با دولت است و این همسویی در برخی مواضع مانع از نظارت جدی مجلس بر دولت می‌شود. وزیر اقتصاد همان ابتدا که انتقادها به او جدی شد و زمزمه‌های استضاح او به گوش رسید، از مجلس خواست یک ماه به او فرصت بدهد تا ایرادها و مشکلات را رفع کند؛ اما علائقانی نیفتاد. چرا مجلس دیگر به‌طور جدی به موضوع ورود نکرد و وزرای اقتصادی را وادار به پاسخ‌گویی با استیضاح نکرد؟
مشکلی که وجود دارد این است که مثلاً مجلس درباره تعیین ارز ۲۸هزارو ۵۰۰ تومانی که دولت بیکاره برای کالا‌های اساسی تصمیم گرفت، سکوت کرد. درحالی‌که ارز چهارهزارو ۲۰۰ تومانی را به دلیل فسادزایی آن حذف کرد. به‌طور قطع به همان میزان‌ی که توزیع ارز چهارهزارو ۲۰۰ تومانی می‌توانست فسادقرین باشد، ارز ۲۸ هزارو ۵۰۰ تومانی هم می‌تواند فسادزا باشد. اما مجلس در برابر این تصمیم غلط سکوت کرد. درحالی‌که باید نسبت به تصمیمات نادرست و اشتباه دولت ورود کند. اگر واکنشی نداشته باشد و سکوت کند، این وسط فقط مردم هستند که متضرر می‌شوند، اما متأسفانه مجلس نسبت به خیلی از تصمیمات نادست دولت سکوت کرده است.

♦ متأسفانه همین‌طور است. مثلاً استیضاح یک وزیر ضعیف امضا می‌شود، اما کلید نمی‌خورد. لطفاً بگویید چه اتفاقی می‌افتد؟

نمایندگان باید بدانند در اینکه استیضاح وزیری کلید نمی‌خورد، مجلس زیر سؤال می‌رود. اگرچه همیشه این‌طور بوده، اما گاهی هیئت‌رئیس‌ه در منتفی‌شدن استیضاح‌ها دخیل است و گاهی لابی‌گری دولت باعث می‌شود استیضاحی به جریان نیفتد و نمایندگان امضای خود را پس بگیرند. تأکید می‌کنم دراین‌باره ضعف‌هایی داریم و نمی‌توانیم منکر این ایرادها جدی بشویم.

دارند و خواهان بازگشت به سرزمین مادری خود هستند، از آن استفاده کنند. عضو کمیسیون اقتصادی مجلس اضافه کرد: اقدام دولت برای بازگشت ایرانیان خارج از کشور و ایجاد تسهیلات برای آنها حرکتی وحدت‌آفرین و امیدبخش برای همه ایرانیان است و می‌تواند دورنمای روشنی از آینده کشور را نشان دهد. نماینده مردم نکاور خاطر نشان کرد: ایرانیان خارج از کشور ظرفیت خوبی برای توسعه و پیشرفت کشور دارند که ایجاد تسهیلات و رفع محدودیت‌ها می‌تواند انگیزه‌ای برای بازگشت آنها به کشور باشد. شایر خبر عدم برخورد قضائی یک وعده دلنشین برای بازگشت به وطن برای ایرانیان خارج‌نشین باشد، اما در شرایط برجامی دوران روحانی نیز تلاش‌ها برای بازگشت خارج‌نشینان و سرمایه‌گذاری آنها موفق نبود.

حسن روحانی از زمان پیروزی در انتخابات ریاست‌جمهوری چندین بار به مسئله بازگشت برخی ایرانیان خارج از کشور به ایران اشاره کرده بود. او چندین بار و به اشکال مختلف خواستار بازگشت ایرانیان ساکن در کشورهای دیگر به ایران شد، اما تجربه تلاش دولت روحانی موفقیت‌آمیز نبود.

حتی در بهار سال ۹۷ اعلام شد برخی نمایندگان مجلس طرحی دوفوریتی برای «عفو مجرمان و محکومان امنیتی– سیاسی» ارائه کردند؛ طرحی که بر اساس آن «افرادی که شاکي خصوصی نداشته یا اقدام فیزیکی خرابکارانه مرتکب نشده یا جاسوس نیستند، می‌توانند مشمول عفو عمومی قرار گیرند». از سرنوشت این طرح مانند بسیاری از طرح‌ها و ایده‌های این چنینی خبری در دست نیست و اکنون رئیس‌ی با وعده حمایت از ایرانیان خارج‌نشین به دنبال تسهیل بازگشت این افراد به ایران است که تجربه نشان داده با وعده آن‌هم در شرایط اقتصادی بحرانی نمی‌توان به بازگشت خارج‌نشینان امید بست و همچنان شاهد ادامه مهاجرت ایرانیان به کشورهای مختلف هستیم.